

Nationaal Actieplan Bestrijdingsmiddelen

Reactie op het Nederlands actieplan duurzame gewasbescherming, zoals gepubliceerd in de Staatscourant d.d. 16 juli 2012.

Inleiding

Chemische bestrijdingsmiddelen zijn alle biologisch uiterst actieve stoffen, die dienen om levende organismen te doden of af te weren. Gebruik van deze middelen treft niet alleen de te bestrijden organismen, maar altijd ook organismen die niet het doel van de bestrijding zijn. Na toepassing blijven altijd ongewenste residuen in behandelde gewassen achter, zelfs als het middel uitsluitend op de grond wordt toegepast.

Bij toepassing in het milieu geraken altijd ongewenste residuen in het milieu, in bodem, lucht en water. Bovendien bestaat, ook als bij de toepassing alle regels zeer zorgvuldig worden opgevolgd, altijd het gevaar dat mensen en dieren onbewust en onwetend met de spuitstof in aanraking komen en daarvan nadelige gevolgen ondervinden. In het bijzonder is dit risico aanwezig als bestrijdingsmiddelen op openbaar toegankelijke plaatsen worden toegepast.

Bestrijdingsmiddelen kunnen via huid, longen en slokdarm in ons lichaam komen. Reeds uiterst kleine hoeveelheden van deze middelen zijn schadelijk voor onze gezondheid en het milieu, zoals o.a. blijkt uit de maximaal Aanvaardbare Dagelijkse Inname (ADI-waarden), de maximaal toegestane residuen in voedsel (MRL's), de drinkwaternorm en het Maximale Toelaatbare Risiconiveau (MTR) voor bestrijdingsmiddelen.

Er zijn dan ook weinig mensen, die het er niet mee eens zijn dat bestrijdingsmiddelen alleen bij uiterste noodzaak en zo beperkt mogelijk gebruikt dienen te worden. Daartoe heeft het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie de Richtlijn duurzaam gebruik van pesticiden vastgesteld (2009/128/EG). In de Wet Gewasbeschermingsmiddelen en Biociden is ingevolge Artikel 81 a, lid 1 bepaald, dat onze ministers een nationaal actieplan opstellen ter uitvoering van artikel 4 van genoemde Europese Richtlijn.

Om aan deze verplichting te voldoen is het Nederlands actieplan duurzame gewasbescherming opgesteld en d.d. 16 juli 2012 in de Staatscourant gepubliceerd.

Volgens een vermelding in het gepubliceerde actieplan is bij het opstellen ervan gebruik gemaakt van "een serie adviezen van maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven". De inspraak op het ontwerp-actieplan, van februari jl. zou "waardevolle aanbevelingen en aanvullingen" hebben opgeleverd.

Als vertegenwoordiger van natuur- en milieuorganisaties, in de advies werkgroep niet-landbouw, zijn ondergetekenden nauw betrokken geweest bij de totstandkoming van het actieplan, zoals gepubliceerd in de Staatscourant. Van de adviezen van de werkgroep niet-landbouw is in het huidige plan echter niets terug te vinden. Zo adviseerde het overgrote deel van de werkgroep, de vertegenwoordigers van Stadswerk, CLM, VHG, Cumela, Eco-Consult, Waterschap Scheldestromen, RIWA Maas, VEWIN, vertegenwoordiging fabrikanten niet-chemische technieken, vertegenwoordiging van de natuur- en milieuorganisaties en GGD in een advies, per e-mail verzonden d.d. 25-10-2011 o.a.:

- Binnen 4 dan wel 5 jaar om te schakelen naar chemievrij beheer op alle typen verhardingen
- In het openbaar groen, sport- en recreatieterreinen binnen 4 of 5 jaar om te schakelen naar chemievrij beheer
- Om zo snel mogelijk (binnen 1 jaar) een verbod in te stellen voor het gebruik van bestrijdingsmiddelen door en de verkoop aan particulieren
- Om preventie te stimuleren c.q. te verplichten door: o.a. verplichte beheertoets bij (her)aanleg verhardingen, verplichte opname van module onkruidwerend opwerpen in MBO en HBO groen- en infra/civielopleidingen.

Binnen de advies werkgroep namen slechts Nefyto, Monsanto en Plant Research International (PRI), die alle grote belangen hebben bij de verkoop en gebruik van bestrijdingsmiddelen, hierover andere standpunten in. Een verschil van mening bestond ook betreffende de uitvoering van een nieuwe Levenscyclus Analyse (LCA) over de gevolgen voor het milieu van glyfosaattoepassing op bestrating, vergeleken met niet-chemische methoden.

Veruit de meeste partijen, die op de hoogte waren van de uitkomsten van het eerdere onderzoek van PRI uit 2000 en 2005, adviseerden een dergelijk onderzoek niet opnieuw uit te voeren. Desondanks mede financierde een ministerie nieuw LCA onderzoek, uit te voeren in opdracht van PRI en zoals eerder ook weer in samenwerking met de Universiteit van Amsterdam. Ingevolgd wisten in feite tevoren de uitkomst van het "onderzoek". In augustus werd het te verwachten zelfde resultaat als uit de eerdere "onderzoeken" breed uitgemeten in de pers: "chemische onkruidbestrijding is het meest milieuvriendelijk".

Wie echter het "wetenschappelijke" onderzoek "LCA-quickscan vergelijking onkruidbestrijdingsmethoden" dat in opdracht van PRI en op basis van door PRI aangeleverde gegevens werd verricht, doorneemt, ziet meteen een paar ernstige tekortkomingen. Zo is overschrijding van de drinkwaternorm als gevolg van glyfosaatgebruik niet in de LCA meegenomen: "Voor de LCA is het niet van belang of er voor een stoffen drinkwatermorm bestaat of niet." In het rapport zelf wordt als beperking aangegeven, dat niet naar lokale effecten, bijvoorbeeld in een sloot, gekeken wordt. Verder blijkt de afvoer van het verwijderde met glyfosaat verontreinigde onkruid (chemisch afval) juist net weer buiten de studie te vallen.

De ernstigste tekortkoming is wel, dat in het geheel geen rekening is gehouden met het risico van ongewenst en meestal onopgemerkt contact met bespoten vegetatie. Dit terwijl zelfs Monsanto, de producent van glyfosaat, op haar website www.consumer.roundup.nl waarschuwt de bespoten vegetatie niet aan te raken. Bij FAQ's staat het volgende: "Wanneer mogen mijn kinderen/huisdieren een gebied waar Roundup is toegepast weer betreden?" Antwoord: "Zodra de bladeren droog zijn mogen kinderen en huisdieren opnieuw in de behandelde gebieden komen."

Hoewel het zeer de vraag is of de opgedroogde spuitstof geen risico meeroepert, blijkt ook voor wie dat nog niet wist, uit het antwoord van Monsanto, dat contact met bespoten vegetatie ongewenst is. De toepasser dient niet voor niets beschermende kleding, handschoenen, laarzen e.d. te dragen.

Uit het hiervoor vermelde, blijken ernstige tekortkomingen van het LCA onderzoek. Verontreiniging van water en ongewenst contact met bestrijdingsmiddelen zijn immers juist twee zeer belangrijke speerpunten in de Richtlijn van de Europese Commissie: twee van de redenen waarvoor de lidstaten een Actieplan moeten opstellen.

Maar er deugt veel meer niet aan het onderzoek: Voor de niet-chemische apparatuur is in een aantal gevallen uitgegaan van het vijfvoudige van de werkelijke emissie, terwijl het glyfosaatgebruik juist weer veel lager wordt ingeschat, dan de werkelijke hoeveelheden. Ook wordt maar even voorbij gegaan aan het feit dat volgens de AID het glyfosaat gebruik, volgens de DOB- (Duurzaam Onkruid Beheer) methode, niet handhaafbaar is. De AID heeft veel overredingen geconstateerd bij de toepassing volgens deze methode. (Zie bij Artikel 4, Beperking van specifieke toepassingen)

Uit het intussen met veel negatieve publiciteit voor niet-chemische methoden gepresenteerde LCA onderzoek, blijkt nogmaals dat de adviezen van de grote meerderheid van de maatschappelijke organisaties niet zijn opgevolgd.

Namens Natuur- en Milieuorganisaties en het AVVN reageerde ondergetekende op het februariconcept van het Nationaal actieplan (zie Bijlage 1) Geen van de "niet te missen kansen" uit deze reactie zijn in het huidige plan opgenomen, terwijl wel aan de wensen van het chemisch bedrijfsleven tegemoet gekomen is.

Hoewel bestrijdingsmiddelen, die in het verleden toegelaten waren op verharding, telkens weer voor die toepassing verboden werden i.v.m. verontreiniging van het oppervlaktewater (o.a. paraquat, simazin, diuron, dichlobenil) zijn recent door het CTGB zelfs opnieuw middelen (met als werkzame stof o.a. maleïnehydrazide) toegelaten voor gebruik op verharding. Toelatingen, die haaks staan op de doelstellingen van de Europese Richtlijn. Het middel Ultima wordt door Ecostyle zelfs aangeboden, alsof het een zeer vriendelijk en 100% biologisch afbreekbaar middel is. (Zie www.dagonkruid.nl) Maleïnehydrazide is bij de productie verontreinigd met de volgens de EPA (het ministerie van Milieu in de Verenigde Staten) vermoedelijk kankerverwekkende stof hydrazine. Bovendien blijven van de stofhoge residuen in voedsel achter. Zie Bijlage 2 met informatie over maleïnehydrazide.

Het woord "gewasbeschermingsmiddelen" is jarenlang door het chemisch bedrijfsleven gepromoot. Bij toepassing op bestrating, waarbij geen enkel gewas wordt beschermd is de naam "gewasbeschermingsmiddel" zelfs onjuist en geheel onzinnig. De koosnaam van de chemie producenten werd echter door onze overheid overgenomen. Zo wordt bijvoorbeeld het College voor de

Toelating van Bestrijdingsmiddelen (CTB) sinds enkele jaren CTGB genoemd, waarbij de "G" staat voor "gewasbeschermingsmiddelen".

Zoals in de Staatscourant is vermeld, wordt een ieder in de gelegenheid gesteld zijn opmerkingen en meningen in te dienen over het actieplan:

In plaats van puntsgewijs op het in de Staatscourant gepubliceerde plan te reageren, volgt hierbij als reactie een geheel nieuw plan opgesteld: het **Nationaal Actieplan Bestrijdingsmiddelen**. Volgens dit plan wordt daadwerkelijk actie genomen en getracht volledig aan de Europese Richtlijn 2009/128/BG te voldoen.

In het hier volgende Nationaal Actieplan Bestrijdingsmiddelen zijn de adviezen van de werkgroep niet-landbouw uitdrukkelijk wel opgenomen: adviezen die, zoals reeds in deze inleiding vermeld, werden gegeven namens vrijwel alle bij de totstandkoming van het Nationaal Actieplan betrokken maatschappelijke organisaties in de advies werkgroep: Stadswerk, CLM, VHG, EcoConsult, Waterschap Scheldestromen, RIWA Maas, VEWIN, GGD, AVVN, vertegenwoordiging fabrikanten niet-chemische technieken en vertegenwoordiging van de natuur- en milieuorganisaties.

Nationaal Actieplan Bestrijdingsmiddelen

Bij dit Actieplan worden de van toepassing zijnde Artikelen 1 t/m 19 van de Europese Richtlijn gevolgd.

Artikel 1 Onderwerp

Geïntegreerde plaagbestrijding en alternatieve benaderingswijzen of technieken, zoals niet-chemische alternatieven voor pesticiden, dienen volgens dit artikel te worden bevorderd. Verderop in dit actieplan komen verschillende mogelijkheden hiertoe aan de orde.

Artikel 2 Toepassingsgebied

In dit Artikel wordt o.a. benadrukt dat de bepalingen in de Richtlijn geen beletsel vormen om het voorzorgsbeginsel toe te passen bij het beperken of verbieden van het gebruik van pesticiden onder bepaalde omstandigheden of in bepaalde gebieden. Met name bij Artikel 4 wordt uiteengezet welke toepassingen van bestrijdingsmiddelen verboden worden.

Artikel 3 Definities

Bij dit Artikel wordt uiteengezet wat wordt verstaan onder o.a. "professionele gebruiker", "voortlichter", "spuiten vanuit de lucht", "niet-chemische methode" en "geïntegreerde gewasbescherming". In het kader van dit actieplan wordt verwezen naar de definities van deze begrippen in de Richtlijn.

Het begrip "duurzame landbouw" staat niet bij de definities in de Richtlijn. De term "duurzaam" wordt de laatste jaren in Nederland door bedrijfsleven, overheid en belangenorganisaties erg ruim gebruikt, dan wel misbruikt. Het komt zelfs voor dat men al van "duurzame landbouw" spreekt, wanneer bestrijdingsmiddelen volgens de voorschriften worden toegepast. In dit Nationaal Actieplan Bestrijdingsmiddelen wordt onder "duurzame landbouw" daadwerkelijk duurzame landbouw verstaan: land- en tuinbouw waarbij geen of bij hoge uitzondering chemische bestrijdingsmiddelen worden toegepast. Duurzame landbouw draagt bij aan een gezonde in balans zijnde aarde met welbewuste bewoners en goed functionerende ecosystemen.

Artikel 4 Nationale actieplannen

De lidstaten dienen nationale actieplannen aan te nemen, teneinde kwantitatieve doelstellingen, streefcijfers, maatregelen en tijdschema's vast te stellen om de risico's en de effecten van het gebruik van pesticiden voor de menselijke gezondheid en het milieu te verminderen en de ontwikkeling en invoering van geïntegreerde gewasbescherming en alternatieve benaderingswijzen of technieken te bevorderen ter beperking van de afhankelijkheid van het gebruik van pesticiden. Deze streefcijfers

kunnen betrekking hebben op bepaalde gebieden van zorg, bijvoorbeeld bescherming van werknemers, milieubescherming, residuen, gebruik bepaalde technieken en gebruik op bepaalde gewassen.

Acties en maatregelen

Middelenpakket

Momenteel zijn er nog middelen op de markt waarvan wetenschappelijk is bewezen dat zij grote risico's opleveren voor natuur en biodiversiteit en/of de menselijke gezondheid. Natuuren Milieu en Milieudefensie hebben reeds een inventaris gemaakt van gevaarlijke, voornamelijk toegestane bestrijdingsmiddelen: de zwarte lijst. Deze middelen worden voor 2016 uitgefaseerd. De overgangstermijn van 3 jaar geeft de sector voldoende ruimte alternatieven te ontwikkelen. Imidacloprid wordt vanwege grote gevaren voor biodiversiteit (o.a. bijensterfte) zo spoedig mogelijk verboden.

Beperking van specifieke toepassingen

In het februari concept van het Nederlands Actieplan Gewasbescherming (toen Nationaal Actieplan Gewasbescherming genoemd) stond letterlijk: "Risico's voor omwonenden en passanten worden nog niet in de toelatingsbeoordeling door het Ctgb meegewogen."

Het toelatingsonderzoek is dus zeer onvolledig. Alleen dit zou al een reden moeten zijn de toepassing van bestrijdingsmiddelen in de woonomgeving te verbieden. Bovendien is de DOB (Duurzaam Onkruid Beer) methode, die nu wettelijk nog is toegestaan, waarbij het milieubelastende bestrijdingsmiddel glyfosaat gebruikt wordt, praktisch niet handhaafbaar en is het aantal geconstateerde overtredingen op verhardingen hoog. (volgens schrijven van de heer A.C.L. Driessen, Regeldeskundige Domein gewasbescherming, NVWA, voorheen AID, aan Kees Beart, d.d. 13 september 2011)

Maar er zijn meer redenen de toepassing van bestrijdingsmiddelen in de woonomgeving te verbieden: bijna de helft van de Nederlandse gemeenten blijkt al jarenlang zonder chemische bestrijdingsmiddelen groen en bestrating te kunnen onderhouden. Er zijn voldoende niet-chemische alternatieven. Volgens het recente Rapport "De balans van planet en profit" met Kosten-Baten Analyse verricht door LEI voor de tweede nota Duurzame Gewasbescherming, is onderhoud van Openbaar groen bij een verbod op bestrijdingsmiddelen 0,00 euro duurder dan onderhoud met bestrijdingsmiddelen (Tabel 3. # op blz. 43, Versie 07 februari 2011, van genoemd LEI Rapport) De geschatte totale kosten bij een bestrijdingsmiddelenverbod in ons land op wegen en verhardingen, alle bedrijfsterreinen, en sportvelden bedragen volgens genoemde tabel in het LEI rapport 9 tot 35 miljoen euro. Niet chemisch werkende bedrijven hebben aangekondigd dat invoering van een bestrijdingsmiddelenverbod op verhardingen de ontwikkeling van nog efficiëntere aanpak methoden zal bevorderen, hetgeen zal leiden tot een aanzienlijk lagere kostprijs. In genoemd LEI rapport wordt ook vermeld, dat bij een verbod op bestrijdingsmiddelen voor particulieren geen economische effecten te verwachten zijn.

Wetende bovendien dat jarenlang geconstateerd is dat alle op bestratingen toegepaste bestrijdingsmiddelen ontoelaatbaar hoge residuen in het oppervlaktewater veroorzaken, is het dus niet verwonderlijk dat, zoals in de Inleiding reeds is aangegeven, vrijwel alle vertegenwoordigers van organisaties in de werkgroep niet-landbouw adviseerden alle toepassingen van bestrijdingsmiddelen op alle typen verhardingen, openbaar groen, sport- en recreatieterreinen en alle toepassingen door particulieren te verbieden.

Gezien voorgaande is besloten alle toelatingen voor bestrijdingsmiddelen in het groen, op wegen, verhardingen en sportvelden binnen 3 tot 4 jaar (advies was in 2011 4 tot 5 jaar) in te trekken. Alle middelen voor particulieren worden z.s.m. ingetrokken. In de woonomgeving zal men dus vanaf 2016 niet meer onbewust, onopgemerkt en ongewenst met bestrijdingsmiddelen in aanraking kunnen komen. De woonomgeving zal veel natuurrijker worden. Gemeenten zullen worden ondersteund bij het geven van voorlichting over de beëindiging van het gebruik van bestrijdingsmiddelen en de baten daarvan voor gezondheid, natuur en milieu. De voorlichting zal ook het voorkomen van soorten planten en dieren in de woonomgeving betreffen, zodat meer bewoners de variatie van planten en dieren in de woonomgeving zullen waarderen en er van 1 januari tot 31 december van kunnen genieten.

Een lijst uitzonderingen, waarbij in de woonomgeving eventueel nog wel een chemisch middel gebruikt mag worden, dient uiterst beperkt te zijn. Als er van zo'n uitzondering sprake is dient de bevolking tevoren te worden gewaarschuwd en dient dit ter plaatse duidelijk met borden te worden aangegeven.

Muizen- en rattengif

Een volgende toepassing die op korte termijn ingetrokken wordt, zijn alle toelatingen van muizen- en rattengif met uitzondering van toepassingen in afgesloten ruimten. Dat door muizen- en rattengif allerlei dieren worden vergiftigd, was bij de toelating van deze middelen overigens bekend. Zo moet bijvoorbeeld in het Gebruiksvoorschrift van het middel Tomcat Blox letterlijk staan: "Dode ratten of muizen verzamelen en veilig verwijderen, opdat huisdieren en andere dieren niet door het opeten van de kadavers worden vergiftigd. Katten tijdens een bestrijdingsactie goed voeren." In de herbeoordeling van hetzelfde middel staat o.a.: "Een facet dat echter nooit meegenomen wordt is dat andere kleine zoogdieren kunnen worden blootgesteld en gezien de aard van het middel hier dus wel degelijk gevaar lopen."

In ons land komen meer dan twintig soorten muizen en ratten voor. Deze soorten zijn op drie na alle beschermd. Als gevolg van ondeskundig gebruik van muizen- en rattengif en het door professionele gediplomeerde toepassers veelal jarenlang regelmatig op dezelfde plaats toedienen ervan, sterven volkomen onnodig en ongewenst veel beschermde dieren, waaronder ook dieren als bunzing, wezel, hermelijn en roofvogels en uilen, die zich juist voeden met muizen en ratten. Ook veel katten worden slachtoffer van het gif.

In Denemarken is onderzoek verricht naar residuen van muizen- en rattengif in o.a. roofvogels, uilen, marters, hermelijnen en andere dieren in de natuur, die muizen en ratten eten. (www.dmu.dk/Pub/FR788.pdf met samenvatting in het Engels) In 84 tot 100% van de onderzochte dieren werden residuen aangetroffen, vaak van meerdere werkzame stoffen. Denemarken heeft recent de stof difethialon (in Nederland 14 toelatingen) met toestemming van de Europese Commissie (Uitvoeringsbesluit van de Commissie, 2012/316/EU, d.d. 18 juni 2012) verboden. Veel meer verboden van het gebruik van muizen- en rattengif in Denemarken worden momenteel voorbereid, zodat toepassing van enkele middelen uitsluitend door professionele, gediplomeerde rattenbestrijders toegestaan zal zijn, indien zij tenminste de vergiftigde dieren opsporen en verwijderen, voor roofdieren ze eten.

Het vergiften van muizen en ratten buiten is zinloos. Het heeft alleen zin deze dieren binnen te bestrijden, bij voorkeur met vallen, en dan nog alleen als er voor gezorgd is behandelde ruimten muisdicht te maken, zodat ze niet telkens weer opnieuw binnen kunnen komen.

In "Infectieziekten Bulletin", Nummer 5, 2012 van het RIVM wordt aangegeven dat de mens overlast van de bruine rat vooral aan zichzelf te danken heeft, doordat afval niet goed wordt afgevoerd. In het artikel wordt aangegeven dat bestrijding technisch bijna niet mogelijk is. Het effect van het doden van ratten is van korte duur. De populatie herstelt zich snel indien er niets aan de werkelijke bron wordt gedaan: de aanwezigheid van afval/voedsel. Daarom is het advies in te zetten op preventie. Ratten komen nu eenmaal voor in een waterrijk land als Nederland. Bovendien wordt in het artikel van het RIVM vermeld:

"De bruine rat is geen beschermd dier. Wel geldt de algemene zorgplichtbepaling uit de Flora en Fauna wet; een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten en voor hun directe leefomgeving. Deze bepaling, die geldt voor alle in het wild levende dieren, houdt in dat een dier niet noodloos gedood, verontrust of gevangen mag worden." Op basis van het voorgaande blijkt in feite, dat de toepassing van muizen- en rattengif in de omgeving strijdig is met de Flora en Fauna wet. Het verbod dat z.s.m. ingaat maakt aan deze ongewenste situatie een einde.

Middelen met identieke samenstelling

Een andere beperking van toelatingen betreft middelen met een geheel identieke samenstelling; de zogenaamd paralleltoelatingen. Op verzoek van de fabrikanten worden, ter bevordering van de verkoop, diverse volledig identieke middelen met verschillende namen, voor verschillende specifieke toepassingen toegelaten.

Het aantal toegelaten bestrijdingsmiddelen zal worden verminderd door de gebruiksaanwijzing, de namen en de verpakking van inhoudelijk geheel identieke middelen ook identiek te doen zijn. Dit zal de hoeveelheid restanten doen afnemen. Er zal openbaar worden gemaakt welke middelen als gevolg van deze maatregel "samen gevoegd" worden.

Middelen waarvoor niet-chemische alternatieven zijn

Verder zullen alle toepassingen van bestrijdingsmiddelen, waarvoor niet-chemische alternatieven ontwikkeld zijn, conform de Europese Richtlijn, ingetrokken worden.

En wetsartikel om dit te regelen zal z.s.m. opgesteld worden.

Om de ontwikkeling van niet-chemische bestrijdingsmethoden en de kennis en ervaring er mee te bevorderen wordt binnen een halfjaar het meldpunt niet-chemische bestrijding opgericht.

Registratie en publicatie verkochte bestrijdingsmiddelen

Met ingang van 2013 zullen alle verkochte hoeveelheden van alle handelsproducten naar Deens voorbeeld worden geregistreerd en gepubliceerd. Zo kan jaarlijks vergeleken worden of en hoeveel de gebruikte hoeveelheden afnemen. Tevens kan bezien worden welke middelen eventueel bovenmatig gebruikt worden, zodat passende maatregelen genomen kunnen worden.

Informatie niet-actieve bestanddelen

Een punt van zorg vormen de zogenaamde niet-actieve bestanddelen in handelsproducten, die evenals de werkzame stoffen in het milieu verspreid worden en risico's opleveren voor mens, natuur en milieu. Als gevolg van bescherming van bedrijfsgegevens mogen deze niet-actieve bestanddelen van ieder afzonderlijk bestrijdingsmiddel niet bekend gemaakt worden. Zonder deze geheimhouding geweld aan te doen, zullen de niet-actieve bestanddelen van de meest toegepaste middelen in ons land bekend gemaakt worden en de gebruikte hoeveelheden per bestanddeel, zodat onderzoek gedaan kan worden naar de residuen van deze stoffen in het milieu en de mens. Na evaluatie van deze onderzoeksgegevens zal bezien worden of het verstrekken van uitgebreidere gegevens over niet-actieve bestanddelen wenselijk is.

Residuen kankerwekkende bestrijdingsmiddelen

Zorgelijk is dat nog steeds residuen van in inmiddels verboden kankerwekkende bestrijdingsmiddelen als DDT, Dieldrin, Aldrin, HCH, enz. in ons voedsel worden aangetroffen. Dit krijgt bijzondere aandacht.

Er wordt een lijst opgesteld van alle kankerwekkende middelen waarvan residuen in ons voedsel toegestaan zijn. Onderzoek naar residuen van deze bestrijdingsmiddelen en de residuen ervan in voedsel wordt geïntensiveerd. Resultaten worden openbaar gemaakt. Aangezien de in voedsel toegestane maximale residuen (MRL) van deze middelen veelal jarenlang niet verlaagd zijn, wordt bezien of de MRL's lager gesteld kunnen worden en maatregelen kunnen worden genomen, die moeten leiden tot lagere residubelasting van kankerwekkende stoffen in ons voedsel.

Vergelijking MRL-ADI

De MRL's van alle bestrijdingsmiddelen worden vergeleken met de ADI-waarden, zoals in het voorbeeld met pen en uien in bijlage 2 met maleinehydrazide en zoals wordt beschreven in bijlage 1 bij 5.1 Voedselveiligheid. Speciale aandacht krijgen gewassen waarin, van een bepaald bestrijdingsmiddel, opvallend hoge residuen zijn toegestaan. Meestal valt dit samen met een toelating van dat middel in het betreffende gewas. Bij deze vergelijking wordt niet langer uitgegaan van een gemiddeld dieet, maar van gebruikelijke hoeveelheden voedsel en/of drinken. Er zal z.s.m. een lijst opgesteld worden van alle bestrijdingsmiddelen en gewassen, waarbij de ADI wordt overschreden, bij consumptie van een gebruikelijke hoeveelheid voedsel, dat de maximaal toegestane hoeveelheid residu bevat. Zodra deze lijst is opgesteld en gepubliceerd, wordt bezien welke maatregelen noodzakelijk zijn.

Onderzoek residuen bestrijdingsmiddelen in de mens

De mens staat aan de top van de voedselketens. Het is een ernstige omissie, dat bij verlenging van toelatingen nog nimmer het voorkomen van werkzame stoffen en de residuen ervan in de mens beoordeeld is. Daarom zal voortaan jaarlijks onderzoek gedaan worden naar residuen van bestrijdingsmiddelen in de mens: tenminste in bloed, vetweefsel, lever en nieren. Deze gegevens zullen worden gepubliceerd. Jaarlijks kan bezien worden welke residuen bijzondere aandacht verdienen. Bij toename van bepaalde residuen van bestrijdingsmiddelen in de mens zullen passende maatregelen worden genomen, zoals intrekking van bepaalde toelatingen en verlaging van MRL's. Residuen in mensen die behoren tot de kwetsbare groepen, zoals pasgeborenen en kinderen zullen speciale aandacht krijgen.

De verkregen gegevens betreffende residuen van bestrijdingsmiddelen in de mens zullen, uiteraard anoniem, openbaar gemaakt worden. Onderzoek naar een mogelijke relatie tussen residuen van bestrijdingsmiddelen in de mens en verschillende ziekten/stoornissen zal worden gestimuleerd.

Probleem bestrijdingsmiddelen

Verder wordt een lijst opgesteld van probleembestrijdingsmiddelen, waarvan wel residuen in ons voedsel mogen voorkomen, maar waarvan onvoldoende toxicologische gegevens bekend zijn en

derhalve zelfs geen ADI waarde is vastgesteld. Bij een korte zoekactie naar middelen met de letter a was dit bijvoorbeeld het geval bij: acifluorfen, alachloor, alkyldimethylbenzylammoniumchloride en 2-aminobutaan. In feite hadden deze middelen nooit mogen worden toegelaten. Onderzocht zal worden wat de oorzaak van deze ernstige omissie is en welke oplossingen mogelijk zijn.

Artikel 5 Opleiding

Volgens dit Artikel van de Europese Richtlijn dienen de lidstaten te waarborgen dat professionele gebruikers, distributeurs en voorlichters toegang hebben tot een passende opleiding en dienen daarbij voldoende kennis van een groot aantal in de Richtlijn aangegeven onderwerpen verwerven. Een systeem van certificaten omvat vereisten en procedures voor het verlenen, handhaven en intrekken van certificaten.

Actie

Het in Nederland bestaande opleidingssysteem voldoet niet. In de praktijk worden bestrijdingsmiddelen veelal onzorgvuldig gebruikt. Veel toepassers van bestrijdingsmiddelen onderschatten de risico's van bestrijdingsmiddelen en menen dat de door hen gebruikte middelen veilig en/of milieuvriendelijk zijn. Wie zijn ogen de kost geeft in het Nederlandse landschap ziet op veel plaatsen geel-bruin wordende planten: veelal is de vegetatie langs velden en wegen dan volkomen overbodig en onnodig doodgespoten. Vaak is ook te zien dat toepassers van bestrijdingsmiddelen dit doen zonder laarzen, handschoenen en beschermende kleding. Soms laat men zelfs kinderen met bestrijdingsmiddelen werken.

Het is dan ook niet verwonderlijk dat door AID/NVWA veel overtredingen worden geconstateerd. In de Samenvatting van het Deelrapport Naleving (Evaluatie van de nota Duurzame gewasbescherming), Januari 2012, wordt duidelijk, dat een groot deel van de toepassers van bestrijdingsmiddelen zeer onverantwoord met de middelen omgaan. Geconstateerd is bijvoorbeeld, dat bijna de helft van de bedrijven middelen op voorraad had die niet (meer) zijn toegelaten. Bijna de helft van de bedrijven had geen of een onvolledig bestrijdingsmiddelen- of gewasbeschermingsplan. Ongeveer 40% van de bedrijven volgde het Lozingenbesluit Open Teelt en Veehouderij (LOTV) niet op m.b.t. het spuiten binnen de 14-meterzone vanaf de sloot.

Daarbij moet bedacht worden dat slechts een klein deel van de overtredingen geconstateerd wordt. Het werkelijke percentage van bedrijven, die wettelijke regelingen niet opvolgen, is hoger dan de genoemde percentages. Op basis van de geconstateerde ernstige overtredingen betreffende de naleving van de regelgeving m.b.t. bestrijdingsmiddelen is de conclusie gerechtvaardigd te stellen, dat een groot deel van de agrariërs onverantwoord met bestrijdingsmiddelen omgaat. Agrariërs beheren ongeveer 60% van de oppervlakte van ons land en zijn daar dus ook verantwoordelijk voor. De achteruitgang van milieu en biodiversiteit is voor een belangrijk deel het gevolg van de toepassing van bestrijdingsmiddelen. Agrariërs dienen zich over het algemeen veel meer bewust te zijn van hun verantwoordelijkheid voor natuur, milieu en gezondheid.

Gezien de ernst van deze problematiek is het streefpercentage van geconstateerde overtredingen uiteraard 0%. Een speerpunt bij de voorlichting aan agrariërs zal zijn te onderzoeken welke maatregelen genomen kunnen worden om genoemd streefpercentage te realiseren. Bij de handhaving zullen overtredingen veel strenger bestraft worden. Een tweede overtreding zal automatisch leiden tot intrekking van het bewijs van vakbekwaamheid.

Als gevolg van ondeskundige en bovenmatige jarenlange toepassing van muizen- en rattengif zijn resistente muizen- en rattenpopulaties ontstaan. Niet voor niets schreef de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu d.d. 27 oktober 2011 betreffende resistente bruine rat aan de Tweede Kamer dat de exameneisen voor professionele plaagdierbestrijders dienen te worden aangescherpt en dat de kennis van agrariërs op het terrein van rattenbestrijding ontoereikend is.

Wie de website van het Bureau Erkenningen, dat de bewijzen van vakbekwaamheid verstrekt, bezoekt, treft inhoudelijk vrijwel geen informatie aan. Twee voorbeelden van de informatie, zoals die momenteel wel verstrekt wordt:

Bij "FAQ bezoeker" worden 4 vragen gesteld en beantwoord, waaronder:

V1: Wat is het internationale bankrekeningnummer van Bureau Erkenningen?

V4: Waarom moet ik een licentie hebben?

Antwoord: Dit wordt verplicht door de minister.

Alle door het Bureau Erkenningen te Ede aan cursisten verstrekte informatie en lesmateriaal ter verkrijging van de bewijzen van vakbekwaamheid dienen in de nabije toekomst op de website van het Bureau te worden gepubliceerd. Hierdoor is er voortdurend voor een ieder zicht op de lesstof en de exameneisen. Hierdoor kunnen externe deskundigen de kwaliteit van de vakbekwaamheidsbewijzen bewaken en er zorg voor dragen dat tenminste alle in de richtlijn aangegeven opleidingsonderwerpen in voldoende mate aan de orde komen en worden geëxamineerd. Er dienen zodanige maatregelen genomen te worden, dat gewaarborgd wordt dat zowel professionele gebruikers, distributeurs en voorlichters voldoende kennis van de in de Richtlijn aangegeven onderwerpen verwerven. De onderwerpen die volgens Bijlage 1 van de Richtlijn bij de opleiding aan de orde moeten komen zijn o.a.:

Alle relevante wetgeving betreffende pesticiden en het gebruik ervan.

De aan pesticiden verbonden gevaren en risico's en hoe die kunnen worden vastgesteld en beheerst, met name:

- risico's voor de mens (bedieners van toepassingsapparatuur, omwonenden, omstanders, personen die een behandeld gebied betreden en personen die behandelde producten hanteren of consumeren) en hoe die worden verhoogd door factoren als roken;
- symptomen van pesticidevergiftiging en eerstehulpmaatregelen;
- risico's voor andere plantensoorten dan de doelsoort en voor nuttige insecten, de wilde fauna, de biodiversiteit en het milieu in het algemeen.

Basiskennis van geïntegreerde bestrijding en biologische landbouw en biologische bestrijding. Leren een keuze te maken uit pesticiden met de minste neveneffecten voor de menselijke gezondheid, niet-doelorganismen en het milieu.

Noodmaatregelen ter bescherming van de menselijke gezondheid en het milieu.

Registratie van elk gebruik van pesticiden, conform de toepasselijke wetgeving.

Zie voor een volledige opgave van opleidingsonderwerpen genoemde Bijlage van de Richtlijn.

Cursisten dienen o.a. termen als ADI, MRL, NOAEL/NOEL te kennen. Omdat LD-50 waarden nogal eens gebruikt worden om te "bewijzen" dat stoffen met een hoge LD-50 waarde niet of weinig giftig zijn, dienen cursisten bekend gemaakt worden met het feit dat een hoge LD-50 waarde uitsluitend iets zegt over directe dodelijke giftigheid van een stof en niets over giftigheid op langere termijn en niet s over eventuele ernstige afwijkingen die optreden, maar niet dodelijk zijn tijdens de duur van de proef.

Het belangrijkste doel van de opleiding is, dat gebruikers van bestrijdingsmiddelen zich verantwoordelijk voelen voor de gevolgen van het werk dat ze verrichten en zich bewust zijn van de mogelijke gevolgen ervan, voor hun eigen gezondheid, de consument van bespoten gewassen, de natuur en het milieu.

Zoals eerder aangegeven wordt dit doel met de huidige opleiding vaak niet bereikt, hetgeen door medewerkers van de ADI (nu NVWA) regelmatig wordt opgemerkt. Zij constateren bij hun controles regelmatig, dat gebruikers van bestrijdingsmiddelen zich niet bewust zijn van hun plichten m.b.t. bestrijdingsmiddelen. Juist daarom bestaat de NVWA veel tijd en aandacht aan het houden van voorlichtingsactiviteiten, die als doel hebben de ondernemer bewust te maken van zijn plichten op het gebied van pesticiden.. (zie Deelrapport Naleving, Evaluatie van de nota Duurzame gewasbescherming, Januari 2012, blz. 28)

Na invoering van de nieuwe opleiding dienen medewerkers van de NVWA zich veel meer met controle en handhaving bezig te kunnen houden.

Ook in het reguliere onderwijs dient ieder op de hoogte te zijn van de werking van bestrijdingsmiddelen en gevolgen van de toepassing ervan voor gezondheid, natuur en milieu. Daartoe wordt z.s.m. gestart met de ontwikkeling van les- en informatie pakketten over deze problematiek voor Basisonderwijs, MBO en HBO. Met name methoden van de werkelijk duurzame landbouw, de ecologische en biologische landbouw zullen aan de orde komen.

Artikel 6 Voorschriften betreffende de verkoop van pesticiden

Volgens dit Artikel van de Europese Richtlijn dienen de lidstaten ervoor zorg te dragen, dat op het tijdstip van verkoop van pesticiden daartoe opgeleid, gecertificeerd personeel beschikbaar is om over het gebruik, de risico's voor de menselijke gezondheid en het milieu alsmede de veiligheidsinstructies aan klanten informatie te verschaffen betreffende de producten in kwestie.

Actie

Elk personeelslid dat bestrijdingsmiddelen verkoopt dient over een bewijs van vakbekwaamheid te beschikken. Vanaf 2014 zijn alle in 2012 of daarvoor uitgegeven licenties ongeldig en moet men over een licentie beschikken die na 2012 is afgegeven, zodat is voldaan aan de onder Artikel 5 beschreven eisen betreffende kennis van zaken.

Het AVVN, de landelijke vereniging voor hobbytuinders, propageert al tientallen jaren tuinieren zonder chemische bestrijdingsmiddelen.

Aangezien, conform het reeds in de inleiding aangegeven advies van de werkgroep niet-landbouw, een verbod wordt uitgevaardigd m.b.t. verkoop van bestrijdingsmiddelen aan particulieren, bevat dit actieplan weinig bepalingen betreffende verkoop aan particulieren.

Het is verbazingwekkend hoe veel volstrekt overbodige bestrijdingsmiddelen voor particulieren de afgelopen decennia zijn toegelaten: toepassingen die ingetrokken kunnen worden, omdat er voldoende niet-chemische alternatieven zijn. Nader dient te worden bezien of en welke uitzonderingen er kunnen gemaakt worden op dit verbod. Gedacht kan worden aan middelen tegen bijvoorbeeld hoofdluis of vlooiën, die door een arts of dierenarts kunnen worden voorgeschreven.

Volgens de huidige Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden, artikel 73 Distributie, lid 4, is het verplicht dat distributeurs en producenten aan niet-professionele gebruikers informatie geven over risico's voor de gezondheid van mens en dier of voor het milieu, alsmede over alternatieve bestrijdingsmethoden, die minder risico opleveren dan het beoogde bestrijdingsmiddel.

Omdat naleving van dit wetsartikel zeer te wensen overlaat, zal daarop vooralsnog streng worden toegezien door de Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit (NVWA). Indien er van overtreding sprake is wordt proces verbaal opgemaakt.

Tenslotte zal deze verplichting ingevolge genoemd artikel 73 z.s.m. ook voor professionele middelen gelden.

Zo lang het verbod op verkoop aan particulieren niet gerealiseerd is, worden voor reclame en verpakking veel strenge regels opgesteld, zoals bijvoorbeeld bij de verkoop van rookartikelen het geval is.

Vooruitlopend op de totstandkoming van genoemd verbod dient z.s.m. duidelijk zichtbaar op elke verpakking te worden vermeld:

Dit product is schadelijk voor gezondheid, natuur en milieu.

Voorzichtig: Om het risico voor mens en milieu te beperken moet de gebruiksaanwijzing strikt opgevolgd worden.

Overtreding van de voorschriften kan leiden tot strafvervolging!

Zie ook de uitbreiding van artikel 49 van de Wet bij het hierna volgende Artikel 7.

Artikel 7 Informatie en bewustmaking

Volgens lid 1. van dit artikel van de Europese Richtlijn dienen de lidstaten het brede publiek te informeren ter bevordering en facilitering van voorlichtings- en bewustmakings programma's met name over de uit het gebruik van pesticiden voortvloeiende risico's en mogelijke acute en chronische gevolgen voor de menselijke gezondheid, niet-doeelwitorganismen en het milieu, en over het gebruik van alternatieven zonder chemische stoffen.

Producent voornaamste kennisbron teler

In 2010 is onderzoek verricht naar de informatiebronnen van de teler. (zie: Evaluatie van de nota Duurzame gewasbescherming, Deelrapport Kennisontwikkeling en -verspreiding, december 2011, hoofdstuk 5.3) Gezien de informatie hiervoor, over de vele geconstateerde overtredingen bij de toepassing van bestrijdingsmiddelen, zal het weinigen verbazen, dat daarbij bleek, dat de adviseur van de bestrijdingsmiddelenleverancier veruit de voornaamste kennisbron is voor telers in Nederland. Het verstrekken van informatie over bestrijdingsmiddelen kan echter niet overgelaten worden aan de producenten van de middelen zelf, aangezien zij in verleden en heden zeer misleidend over hun middelen informeren. Zo hebben meer dan 10 uitspraken van de Reclame Code Commissie over misleidende reclame voor Roundup niet geleid tot verbetering van de reclame uitingen van Monsanto.

(zie hierover: home.wanadoo.nl/natuurverrijking en klik op "publicaties" en vervolgens op "Roundup glyfosaat-vervolg")

Er zijn veel gevallen bekend dat verkopers van bestrijdingsmiddelen misleidende informatie geven over de middelen die ze verkopen. Menig toepasser van bestrijdingsmiddelen heeft bijvoorbeeld meegemaakt, dat een vertegenwoordiger van Monsanto meende dat Roundup zonder probleem gedronken kan worden. Dit terwijl het drinken van een beker Roundup dodelijk is, zoals helaas bekend is, doordat het middel in Japan herhaaldelijk bij zelfdoding is gebruikt.

CTGB

Een rol bij informatie over bestrijdingsmiddelen speelt de via het CTGB te raadplegen website: www.ctgb.nl. Op deze website zijn o.a. alle toelatingsbeschikkingen van alle toegelaten middelen te raadplegen en is informatie te vinden over toegelaten werkzame stoffen. De raadpleger van deze website verwacht objectieve informatie te vinden. Wie echter de toelatingsgegevens nader bekijkt ziet dat bij vrijwel alle, zo niet alle toegelaten middelen, wordt vermeld, dat het bij gebruik volgens de voorschriften "geen schadelijke uitwerking op de gezondheid van de mens en het milieu" heeft. Deze bewering is volstrekt onjuist en bevordert zeker niet dat bij toepassing alle regels zorgvuldig opgevolgd worden. Als een middel immers geen schadelijke werking heeft voor mens en milieu, zoals het Ctgb over alle toegelaten middelen beweert, komt het immers niet zo nauw met de voorschriften. Zo spoedig mogelijk wordt de informatie op de Ctgb website realistischer gemaakt. Elk middel heeft immers een schadelijke werking voor mens en milieu; er blijven immers altijd ongewenste residuen in voedsel en milieu achter. De genoemde zin, die momenteel bij toegelaten middelen wordt vermeld, wordt bij alle middelen vervangen door: "de schadelijke uitwerking op de gezondheid van de mens en het milieu wordt toelaatbaar geacht, indien tenminste alle wettelijke regels en voorschriften bij toepassing strikt opgevolgd worden." Zie hieromtrent ook de NAP tip aan het slot van Bijlage 1 van dit Actieplan. Zoals daar wordt uiteengezet, wordt zo spoedig mogelijk in de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden bij Artikel 49 de volgende tekst opgenomen:

Onlangs de genoemde zorgvuldige afwegingen bij de toelating blijven er ook aan zorgvuldige toepassing van ieder bestrijdingsmiddel risico's verbonden voor gezondheid, natuur en milieu.

Om geen verkeerde indruk te wekken betreffende de schadelijkheid van bestrijdingsmiddelen is het zowel in voorlichting, als bij reclame en nimmer toegestaan een bestrijdingsmiddel en/of de toepassing ervan veilig, ongevaarlijk, niet-giftig, ecologisch, milieuvriendelijk, goedgekeurd, duurzaam, biologisch afbreekbaar of iets dergelijks te noemen.

Artikel 49 is ook van toepassing op de publicatie van onderzoek, als daarin aantoonbaar onvoldoende aandacht is besteed aan de risico's en neveneffecten van bestrijdingsmiddelen en de uitkomsten van het onderzoek het gebruik van bestrijdingsmiddelen doet toenemen, dan wel de ontwikkeling van niet-chemische methoden belemmert.

Overtreding van Artikel 49 kan bestraft worden met ten minste 5000,00 euro boete en maximaal twee jaar gevangenisstraf

Er zal uitdrukkelijk op worden toegezien dat de nieuwe tekst bij Artikel 49 betreffende voorlichting en reclame voor bestrijdingsmiddelen wordt nageleefd. De maximale gevangenisstraf van 2 jaar bij overtreding van dit artikel is overgenomen uit de Deense wetgeving hierover. Herhaalde overtreding kan tot bedrijfssluiting leiden.

Tenslotte wordt de naam van de wet voortaan weer als vanouds: "Bestrijdingsmiddelenwet".

Toepassers van bestrijdingsmiddelen dienen over objectieve informatie te kunnen beschikken over zowel niet-chemische bestrijding als over de risico's en neveneffecten van middelen, die ze overwegen te gaan gebruiken.

Als overheid zullen we dan ook, aan zowel telers als burgers, actief dit soort voorlichting gaan verstrekken over alle in ons land toegelaten bestrijdingsmiddelen. De database van het CTGB zal daartoe uitgebreid worden. Bovendien zullen wij actief voorlichting gaan geven om de inwoners van ons land meer bewust te maken van de risico's van bestrijdingsmiddelen en over niet-chemische alternatieven. Wat dit betreft zullen we een voorbeeld nemen aan voorlichting zoals door het Deense Ministerie van Milieu wordt gegeven.

Voorlichting zal gegeven worden via reclamespotjes op radio en tv, lespakketten ten behoeve van alle vormen van onderwijs en via internet. Doelstelling van deze voorlichting is ook het bevorderen van ecologische of biologische, werkelijk duurzaam land- en tuinbouw en de verkoop van onbespoten producten.

Informatie niet-actieve bestanddelen

Een groot probleem bij de keuze van een bestrijdingsmiddel is dat toepassers van de middelen niet exact weten welke stoffen in de handelsproducten zitten en dus ook niet alle risico's kunnen kennen. De samenstelling van alle handelsproducten, met uitzondering van de werkzame stoffen is immers geheim. Ook over verontreinigingen in actieve bestanddelen wordt geen informatie verstrekt. Een voorbeeld uit de praktijk: Volgens de database van het CTGB zijn er momenteel 69 middelen toegelaten met glyfosaat. Al deze middelen bevatten een groter deel niet-actieve stoffen dan dat ze glyfosaat bevatten. Op geen enkele wijze kan een toepasser te weten komen welke stoffen dat zijn. Het kiezen van het minst belastende middel is dus niet mogelijk. Van het glyfosaat van Monsanto is in de loop der jaren bekend geworden, dat daar de verontreinigingen 1,4 dioxaan en nitrosoglyfosaat in voorkomen. Maar welke verontreinigingen zitten in de later toegelaten middelen? En zijn de zogenaamd niet-actieve bestanddelen schadelijker of juist minder schadelijk dan van de oude glyfosaat bevattende middelen?

In verband met deze problematiek wordt juridisch uitgewerkt in hoeverre vanuit het CTGB wel informatie over verontreinigingen van werkzame stoffen en alle bestanddelen van bestrijdingsmiddelen gegeven kan worden, zodat gebruikers het minst schadelijke middel kunnen kiezen. Een voornemen is alle verontreinigingen in alle toegelaten middelen bekend te maken met de hoeveelheden ervan. Wat betreft de schadelijkheid van de niet-actieve bestanddelen van alle middelen, is het voornemen, dit al naar gelang de schadelijkheid voor gezondheid, natuur en milieu, op de verpakking aan te geven op een nog nader uit te werken wijze. Dit helpt niet alleen de toepasser bij het maken van de minst belastende keuze, maar prikkelt ook het bedrijfsleven bestrijdingsmiddelen met zo zuiver mogelijke werkzame stoffen te leveren en met verdere bestanddelen, die zo weinig mogelijk gezondheid, natuur en milieu schaden.

Vergiftigingen meldpunt

Volgens lid 2. van Artikel 7 van de Europese Richtlijn dienen de lidstaten systemen in te voeren voor het verzamelen van informatie over incidenten met acute pesticidenvergiftigingen, indien beschikbaar, chronische vergiftigingen.

Momenteel wordt slechts incidenteel informatie verzameld over vergiftigingen door bestrijdingsmiddelen. Het is van het grootste belang om aan lid 2. van Artikel 7 te voldoen. Daartoe wordt bij het Nationaal Vergiftigingen Informatie Centrum een **Vergiftigingen meldpunt** opgericht, waaraan door middel van radio en tv spotjes landelijke bekendheid zal worden gegeven. Particulieren zullen worden opgeroepen vergiftiging door bestrijdingsmiddelen van zowel dieren als mensen bij het meldpunt door te geven. Voor artsen en dierenartsen zal z.s.m. een meldingsplicht van dergelijke vergiftigingen ingevoerd worden. Jaarlijks worden de resultaten geëvalueerd en wordt bezien welke maatregelen het aantal vergiftigingen kan doen afnemen. Jaarlijks wordt door het Vergiftigingenmeldpunt een verslag met alle meldingen en de evaluatie ervan uitgebracht, gegevens die via internet voor iedereen beschikbaar zullen zijn.

Bij acute vergiftiging met een bestrijdingsmiddel is het een probleem dat de samenstelling van alle verschillende toegelaten bestrijdingsmiddelen geheim is. Om zo snel mogelijk de juiste maatregel te nemen, moet bijvoorbeeld zo snel mogelijk duidelijk zijn of water gedronken moet worden, of juist braken moet worden opgewekt. Dit kan een particulier in veel gevallen bijna niet te weten komen, terwijl grote haast gewenst is. Een (dieren)arts kan via een geheim nummer van het Nationaal Vergiftigingen Informatie Centrum wel bellen om informatie te verkrijgen over de niet-actieve bestanddelen in een bepaald product en de behandeling van de vergiftigde patiënt, of het vergiftigde dier. Daarbij gaat echter kostbare tijd verloren.

Deze problematiek zal ook betrokken worden bij het onderzoek naar de juridische mogelijkheden om de gehele samenstelling van alle toegelaten bestrijdingsmiddelen openbaar te maken.

Vanuit het Vergiftigingen meldpunt dient tenminste voor elk toegelaten bestrijdingsmiddel alle informatie via de website openbaar beschikbaar te zijn m.b.t. de behandeling van mens en dier bij acute vergiftiging.

Artikel 8 Keuring van apparatuur die in gebruik is

Conform dit Artikel van de Europese Richtlijn dient alle apparatuur voor de toepassing van pesticiden die professioneel worden gebruikt, om de drie jaar gekeurd te worden gekeurd. Van de mogelijkheid volgens lid 3 b) van de Richtlijn om handapparatuur voor de toepassing van pesticiden en rugsputten van keuring vrij te stellen wordt geen gebruik gemaakt. Ook deze spuitten hebben specifieke risico's en dienen bepaalde onderdelen regelmatig vervangen te worden.

Het feit dat de verplichting voor alle apparatuur geldt voorkomt onduidelijkheid m.b.t. de verplichting tot keuring en maakt handhaving van de regeling minder gecompliceerd.

De Stichting Kwaliteitseisen spuitapparatuur zal zorg blijven dragen voor de keuringen.

Artikel 9 Sproeien vanuit de lucht

Actie
Sputten vanuit een luchtvaartuig is in ons waterrijke land verboden. Uitzonderingen kunnen niet worden gemaakt.

Artikel 10 Voorlichting aan publiek

Dit onderdeel van de richtlijn betreft het geven van informatie aan personen die aan verwaaiende sproeienevel kunnen worden blootgesteld.

Actie
Ingevolge adviezen van de overgrote meerderheid van de leden van werkgroep niet-landbouw, zoals in de Inleiding aangegeven, wordt de toepassing van bestrijdingsmiddelen in de woonomgeving (groen, bestrating en sportvelden) binnen 3 tot 4 jaar verboden (advies was in 2011 4 tot 5 jaar). In de woonomgeving zal men dus vanaf 2016 niet meer onbewust en onwetend met bestrijdingsmiddelen in contact kunnen komen. Indien sprake is van een uitzonderingssituatie, waarbij nog wel een bestrijdingsmiddel in de woonomgeving toegepast wordt, dient dit tot te voren aan bewoners bekend gemaakt te worden. Bovendien dienen ter plaatse waarschuwingsschilden geplaatst te worden. In de Ruimtelijke Ordening moeten minimale afstanden van agrarisch gebied waar gespoten mag worden tot gebied met woonbestemming in acht worden genomen. Indien er geen wind staat dient de afstand van spuitwerkzaamheden tot een terrein met woonbestemming minimaal 50 meter te zijn. Om blootstelling van omwonenden te verminderen wordt bovendien aanbevolen op agrarische percelen, minimaal veertien meter vanaf de grens met percelen met woonbestemming, bomen/struiken aan te planten.

Waar agrarische percelen aan openbaar toegankelijke wegen of anderszins openbaar toegankelijke plaatsen grenzen, zal ter bescherming van passanten, in open teelten, een spuitvrije zone gelden van 14 meter. Deze 14 meter wordt gemeten vanaf de rand van het agrarische perceel.

Agrariërs dienen zich in te spannen omwonenden op hoogte stellen van geplande tijdstippen van bespuiting en aan te geven welk middel(en) wordt gebruikt. Indien omwonenden desondanks niet op de hoogte waren van spuitacties, is het verplicht tenminste de namen van gebruikte middelen te verstekken, als daarom wordt gezocht. Dergelijke informatie dient ook aan passanten te worden verstrekt, als daarom gevraagd wordt.

Waar agrarische percelen van verschillende eigenaren aan elkaar grenzen wordt, zal ter bescherming van personen op het aangrenzende bedrijf ongewenste contaminatie van gewassen z.s.m. een spuitvrije zone van 7 meter gelden. Hierdoor ontstaat tussen agrarische percelen een spuitvrije zone van 14 meter..

Artikel 11 Specifieke maatregelen ter bescherming van het aquatische milieu en het drinkwater

Volgens dit artikel in de Europese Richtlijn dienen passende maatregelen genomen te worden om het aquatisch milieu en drinkwater te beschermen tegen het effect van pesticiden.

Uit onderzoek naar de kwaliteit van het oppervlaktewater, onze sloten, meren, kanalen en rivieren, blijkt dat de milieubelasting ervan is afgenomen. Dit neemt echter niet weg dat in 2009 nog altijd op meer dan de helft van de meetlocaties overschrijding van de Ecotoxicologische norm (MTR) werd gemeten. (Deelrapport Milieu, Evaluatie van de nota Duurzame gewasbescherming, 2012, Figuur 3.8) Vooral glyfosaat veroorzaakt veel overschrijdingen. (Zie Tabel 7.3 in genoemd rapport)

Actie

Een van de oorzaken van verontreiniging van het oppervlaktewater is de bijzonder slechte naleving van Artikel 5, lid 4.b van het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij. Volgens dit artikel is het gebruiken van een bestrijdingsmiddel nabij een oppervlaktewaterlichaam verboden binnen een afstand van 14 meter, vanaf de insteek van een oppervlaktewaterlichaam. Volgens Artikel 15 van genoemd lozingenbesluit gelden echter een aantal uitzonderingen, waarbij wel gespoten mag worden binnen de genoemde 14 meter zone. Deze uitzonderingen op de 14 meterregel komen z.s.m. te vervallen, waardoor de regel veel eenvoudiger en duidelijker wordt voor zowel de agrariër, als bij de handhaving.

Open teelten

Bij Artikel 10 van dit actieplan werd al gemeld dat, langs wegen en openbaar toegankelijke gebieden, in open teelten en tussen agrarische percelen, een zone van 14 meter in acht moet worden genomen, waar niet gespoten mag worden. Dit komt beslist ook het aquatisch milieu ten goede. Om naleving van de regeling te bevorderen zullen ingevolge overweging (15) van de Richtlijn plannen ontwikkeld worden om te bepalen op welke wijze de 14 meterzone kan worden afgebakend.

Eveneens zal ingevolge van overweging (15) van de Europese Richtlijn het aanplanten van heggen op 14 meter vanaf het oppervlaktewater worden bevorderd, om overwaaiing, uitspoeling en afspoeling naar het water te beperken.

In de graanteelt en aardappelteelt wordt het verboden de gewassen/het loofkort voor de oogst dood te spuiten. Er kan, zoals dit vele eeuwen geschiedde en ook nu nog wordt gedaan, ook goed geoogst worden zonder deze toepassing. Het doodspuiten, waarvoor meestal glyfosaat gebruikt wordt, leidt tot hoge residuen in ons voedsel. (MRL glyfosaat in granen tot 20 mg/kg) In Denemarken is glyfosaat in brood als groot probleem ervaren en zijn maatregelen genomen. Sinds 1999 wordt in Denemarken gegarandeerd, dat voor brood uitsluitend Deens of geïmporteerd graan gebruikt wordt, dat niet voor de oogst met glyfosaat bespoten is. (Aftale om Roundup, VAF, 8 augustus 1998)

Fruitteelt

In de fruitteelt wordt het gebruik van de tunnelspuit bevordert, waardoor door directe terugwinning van hoog percentage gespoten middel, minder pesticide in het water zal geraken

Veehouderij

In de veehouderij wordt het niet langer toegestaan grasland dood te spuiten om de grasmat te vernieuwen. Dit zal verontreiniging van de sloten in onze weidegebieden beperken. De grote meerderheid van de veehouders tonen aan dat het doodspuiten van graslanden niet nodig is. Bovendien is het ingezaaide gras vaak minder soortenrijk en gevoeliger voor meer extreme weersomstandigheden, die de laatste jaren vaker voorkomen; bijvoorbeeld extreem droge perioden, of juist lange natte perioden. Een meer gevarieerde grasmat kan zich beter herstellen.

Sierteelt

Het bestrijdingsmiddelengebruik in de sierteelt is hoog, evenals het gebruik van niet toegelaten middelen. Daarom zullen ter bescherming van milieu en gezondheid maximale normen voor residuen op bloemen en planten opgesteld worden. De nultolerantie betreffende het voorkomen van insecten, mijten e.d. op bloemen en planten zal worden in fases worden beperkt, waardoor het bestrijdingsmiddelengebruik sterk verminderd kan worden.

De teelt en verkoop van onbespoten bloemen en planten zal worden gestimuleerd.

Glastuinbouw

In de glastuinbouw wordt strikter toegezien op de lozing van spuiwater. De waterkringloop dient gesloten gemaakt te worden.

Alle toelatingen van stoffen, genoemd in de Kaderrichtlijn Water, KWR Stoffenlijst, zullen z.s.m. ingetrokken worden, zodat deze middelen ons water niet langer zullen verontreinigen.

Bescherming Grondwater

Het lijkt erop, dat de laatste jaren minder aandacht is voor de kwaliteit van het grondwater.

Dit terwijl de drinkwaterbedrijven voor drinkwater meer grondwater gebruiken dan oppervlaktewater. Ondanks maatregelen in het verleden verontreinigen bestrijdingsmiddelen nog steeds ons grondwater. Bij een recente evaluatie van de bestrijdingsmiddelen die volgens het Meerjarenplan Gewasbescherming, Regeringsbeslissing (MJPG), 1991, blz. 94, met voorrang (eerste fase, vóór 1995) gesaneerd zouden worden i.v.m. verontreiniging van het grondwater, bleek dat 12 van de 24 te saneren stoffen anno 2012 nog steeds zijn toegelaten: amitrol, bentazon, carbendazim, diuron, ethoprosfos, mancozeb, maneb, mecoprop-p, metam-natrium, metamitron, oxamyl en zineb met in totaal 60 toelatingen. Mede ter uitvoering van de Regeringsbeslissing uit 1991 zullen genoemde stoffen z.s.m. verboden worden. Tevens zullen ook de overige te saneren middelen op de verschillende saneringslijsten van het MJPG z.s.m. verboden worden. Zo zijn bijvoorbeeld van de 38 stoffen nog 13 toegelaten, die eveneens voor 1995 gesaneerd zouden worden i.v.m. acute toxiciteit voor in het water levende vissen, kreeftachtigen of algen: captan, chloorpyrifos, chloorhalomil, cypermethrin, deltamethrin, dichloorvos, ditianon, fenbutatinoxide, maneb, metiram, permethrin, pirimifos-methyl en thiram met in totaal 69 toelatingen anno augustus 2012.

Maatregelen CTGB

Bij de toelating van bestrijdingsmiddelen zijn de medewerkers onvoldoende kritisch te aanzien van de aanvragen van toelating. Een groot deel van de vermeldingen op de verpakking worden door de aanvrager van de toelating opgesteld en overgenomen door het CTGB. Dit heeft tot gevolg dat er momenteel diverse middelen zijn toegelaten, waarbij het gebruiksvoorschrift bijvoorbeeld in strijd is met afstandbepalingen van het LOTV. (Zie Deelrapport naleving, blz. 43) Het komt zelfs voor dat in het gebruiksvoorschrift geadviseerd wordt te mengen met een niet meer toegelaten product. Momenteel bedreigen o.a. middelen als diuron, MCPA, Mecroprop-p, 2,4-Den glyfosaat de kwaliteit van ons drinkwater. André Bannink van het RIWA constateert als knelpunt dat Europese en nationale toelatingenkaders van bestrijdingsmiddelen vaak niet aansluiten op de kwaliteitseisen voor drinkwater in Nederland. (Waternetwerk Symposium Drinkwater, d.d. 19 maart 2009) Het CTGB heeft de bevoegdheid om op basis van monitoringsgegevens toelatingen in te trekken. Van die bevoegdheid heeft het CTGB nog nimmer gebruik gemaakt. Daar komt z.s.m. verandering in. Als eerste zal de toelating ingetrokken worden van probleemstof nummer één in ons land: glyfosaat.

Artikel 12 Vermindering van het pesticidengebruik of van de risico's van pesticiden in specifieke gebieden

Volgens dit Artikel van de Europese Richtlijn dient het gebruik van pesticiden in gebieden, die door het brede publiek worden gebruikt, te worden geminimaliseerd of verboden.

Actie

Zoals reeds in dit Actieplan aangegeven worden alle toepassingen op openbaar toegankelijke plaatsen, op wegen, sportvelden, bedrijfsterreinen en in het (openbaar) groen binnen enkele jaren verboden. Indien er bij zeer hoge uitzondering in de openbare ruimte nog wel een bestrijdingsmiddel voor een specifieke toepassing is toegestaan, dient dit tevoren aan de bewoners te worden bekend gemaakt en ter plaatse door waarschuwborden worden aangegeven.

Zoals eerder aangegeven dient in bestemmingsplannen vanaf gebieden met woonbestemming tot open teelten een spuitvrije zone van minimaal 50 meter te worden opgenomen.

Artikel 13 Hantering en opslag van pesticiden en behandeling van de verpakkingen en restanten daarvan

Volgens de Richtlijn dienen de lidstaten maatregelen vast te stellen om te verzekeren dat de volgende verrichtingen van professionele gebruikers, en in voorkomend geval distributeurs, de menselijke gezondheid of het milieu niet in gevaar brengen: opslag, hantering, verwijdering tankmengsels na toepassing, schoonmaken apparatuur, terugwinning restanten. M.b.t. middelen voor niet professioneel gebruik dienen alle noodzakelijke maatregelen te worden genomen, teneinde te vermijden dat daarmee op een gevaarlijke manier wordt omgegaan. Bij de overwegingen die leiden tot de totstandkoming van de Richtlijn wordt bij (17) vermeld, dat: "De kans op onjuiste hantering door niet-professionele gebruikers zeer groot is, omdat zij de vereiste kennis missen".

Actie

De toelatings van middelen voor niet-professioneel gebruik worden, zoals hiervoor aangekondigd, ingetrokken. Dit niet alleen, omdat deze middelen, mede door zeer misleidende voorlichting van producenten, heel vaak verkeerd gebruikt worden, zoals in de Richtlijn wordt aangegeven. De voornaamste reden van intrekking is dat veel toepassingen volkomen overbodig zijn en er voldoende niet-chemische alternatieven voorhanden zijn.

Wat betreft het professioneel gebruik is afspoeling vanaf het erf of de was- en spoelplaats is een van de grote problemen. Daarom zal bevorderd worden dat meng- en reinigingswerkzaamheden plaatsvinden op een vloestofdichte vloer of vloestofdichte lekbak.

Vullen en reinigen zal uitsluitend nog op zo'n speciale plaats mogen geschieden.

Het afvalwater, dat bij het schoonmaken van de spuit vrij komt, kan in een zogenaamd biobed worden verwerkt. Onderzoek naar deze mogelijkheid zal bevorderd worden, zodat bij goede resultaten de toepassing z.s.m. kan worden ingevoerd. (Zie: Biobed moet waswater van vuile veldspuit reinigen, Gertjan Zevenbergen)

Verpakkingen dienen als chemisch afval te worden afgevoerd en als zodanig verwerkt.

Een distributeur dient onaangetroffen verpakkingen retour te nemen, als daarom gevraagd wordt.

Bij controles dient bijzondere aandacht te worden besteed aan met name: de correcte toepassing van kantdoppen, de windsnelheid, handhaving van de 14 meter spuitvrije zone bij watergangen, de aanwezigheid van het bestrijdingsmiddelen- of gewasbeschermingsmiddelenplan en de aanwezigheid van niet toegelaten middelen. Hoe de spuitdruk gecontroleerd kan worden dient nader onderzocht te worden.

Artikel 14 Geïntegreerde bestrijding

Volgens dit Artikel van de Richtlijn dienen de lidstaten maatregelen te nemen om bestrijding met lage pesticideninzet te bevorderen, waarbij waar mogelijk voorrang wordt gegeven aan niet-chemische methoden. Bestrijding met lage pesticideninzet omvat geïntegreerde bestrijding, alsmede biologische landbouw. In het nationale actieplan dienen de lidstaten te beschrijven hoe zij er voor zorgen dat de algemene beginselen van geïntegreerde bestrijding als omschreven in bijlage III uiterlijk 1 januari 2014 door alle professionele gebruikers van pesticiden zullen worden toegepast.

Bijlage III geeft de algemene beginselen van geïntegreerde bestrijding, waaronder:

- het voorkomen van schadelijke organismen door: gewasrotatie, gebruik resistente/ tolerante cultivars, gebruik evenwichtige bemesting, bescherming en bevordering belangrijke nuttige organismen, monitoring schadelijke organismen, duurzame biologische en niet-chemische methoden verdienen de voorkeur. Zie voor een volledige opgave de Europese Richtlijn

Actie

Allereerst dient een wetsartikel opgesteld te worden, waarin bepaald wordt dat, ingevolge artikel 14 van de Europese Richtlijn, toepassingen van bestrijdingsmiddelen op korte termijn worden ingetrokken, als niet-chemische alternatieven beschikbaar zijn.

De verplichting tot het opstellen van een bestrijdingsmiddelenplan is een van de fundamentele van geïntegreerde bestrijding, waarbij plan en uitvoering kunnen worden vergeleken. Om aan de eisen van dit Artikel van de Richtlijn te voldoen zullen alle telers vanaf 1 januari 2014 verplicht zijn bij bestrijding van plagen allereerst te onderzoeken welke mogelijkheden beschikbaar zijn. Van dit onderzoek dient in het bestrijdingsmiddelenplan een kort verslag te worden vermeld, met motivatie van de gekozen werkwijze. Stapsgevoel worden per gewassoort bepaalde methoden en technieken verplicht om aan de eisen van geïntegreerde bestrijding te voldoen, zoals: verplichte vruchtwisseling, geen grondontsmetting meer, keuze resistente rassen, biologische bestrijding, etc.

Telers kunnen dergelijke informatie vinden via www.gewasbeschermingsmaatregel.nl. Er zal z.s.m. voor gezorgd worden dat de uitgebreide informatie op deze site gemakkelijker toegankelijk wordt gemaakt. Alle ontwikkelingen op het gebied van niet-chemische en geïntegreerde beheersmaatregelen zullen op de site worden bijgehouden.

Functionele AgroBiodiversiteit (FAB)

De in dit actieplan aangegeven spuitvrije zones kunnen door telers naar eigen keuze worden ingevuld, als er maar geen chemische middelen toegepast worden binnen de vastgestelde zones. Aangeraden wordt deze zones zo veel mogelijk te gebruiken voor het aanleggen van akkerranden, die de biodiversiteit bevorderen. In bloemrijke akkerranden leven planten en dieren die nuttig zijn voor de teelt van gewassen. Dit noemt men Functionele AgroBiodiversiteit (FAB). Akkerranden leveren een grote bijdrage aan herstel van de biodiversiteit en kunnen een belangrijke rol spelen bij natuurlijke plaagonderdrukking en plaagbeheersing. In akkerranden met de juiste samenstelling leven bijvoorbeeld veel soorten natuurlijke vijanden van bladluizen en andere plaaginsecten. In de randen kunnen ook allerlei soorten vogels en zoogdieren voorkomen; kortom deze akkerranden kunnen een grote bijdrage leveren aan het behoud van onze natuur en dragen bij aan een beter imago van de landbouw. Zie voor meer informatie o.a.: www.edepot.wur.nl
Het beheer van deze stroken is vergelijkbaar met het onderhoud van bloemrijke voedselarme bermen. Hierover is veel informatie beschikbaar via internet.
Spuitvrije zones kunnen een belangrijke rol spelen bij verbetering van de ecologische (hoofd)structuur van ons land.

Het uiteindelijke doel op de lange termijn van alle inspanningen m.b.t. geïntegreerde bestrijding, moet zijn de totstandkoming van werkelijk duurzame landbouw; een landbouw, waarbij geen chemische bestrijdingsmiddelen worden gebruikt. Zowel de ecologische, biologische en biodynamische landbouw tonen aan dat duurzame landbouw mogelijk is.

Artikel 15 Indicatoren

Volgens dit Artikel dienen gegevens verzameld en verstrekt te worden ten einde de vooruitgang bij het bereiken van de doelstellingen de effecten van pesticiden op de gezondheid van de mens en het milieu te verminderen.

Verder dienen o.a. trends inzake het gebruik van bepaalde werkzame stoffen gesignaleerd te worden..

Actie

Bij diverse Artikelen in dit actieplan worden zeer concreet meetbare maatregelen aangekondigd, waarmee de vermindering van het bestrijdingsmiddelengebruik en de effecten ervan op de gezondheid van de mens en het milieu, heel concreet aangetoond kunnen worden, indien de beoogde effecten inderdaad worden bereikt, zoals de hier volgende indicatoren:

Jaarlijkse opgave en publicatie van gebruikte hoeveelheden van alle toegestane bestrijdingsmiddelen. Deze gegevens maken de trends m.b.t. het gebruik van bepaalde werkzame stoffen inzichtelijk, zoals door de Europese Commissie wordt geëist. .

Jaarlijkse opgave en publicatie van alle toepassingen die niet langer toegestaan zijn.

Jaarlijkse opgave en publicatie van het voorkomen van residuen van bestrijdingsmiddelen in de mens, met bijzondere aandacht voor residuen van inmiddels verboden kankerwerkkende bestrijdingsmiddelen, waarvan residuen in voedsel toegestaan zijn.

Jaarlijkse opgave en publicatie residuen van bestrijdingsmiddelen waarvan de MRL's verlaagd zijn.

Jaarlijkse opgave en publicatie van ontwikkelingen m.b.t. middelen waarvan geen ADI bekend is.

Jaarlijkse opgave en publicatie van alle gemelde vergiftigingen van bestrijdingsmiddelen.

Jaarlijkse opgave en publicatie van monitoring van residuen en metaboliëten van bestrijdingsmiddelen in voedsel, oppervlaktewater, grondwater, regenwater, drinkwater en in het wild levende dieren. Daarbij zal steeds duidelijk worden aangegeven naar welke bestrijdingsmiddelen en residuen ervan onderzoek is verricht.

Jaarlijks zullen overzichten worden gepubliceerd met de resultaten van controles betreffende de naleving van wetten en regels bij de toepassing van bestrijdingsmiddelen.

Uiteraard zullen alle gegevens jaarlijks worden geëvalueerd en wordt beoordeeld of het gebruik van bestrijdingsmiddelen in voldoende mate afneemt en de effecten ervan op de gezondheid van de mens en het milieu in voldoende mate afnemen.

Van belang is dat jaarlijks de daadwerkelijk verkochte hoeveelheden en de werkelijke belasting van mens, voedsel en milieu wordt gemeten, gepubliceerd en geëvalueerd. Deze gegevens zullen gebruikt kunnen worden ter onderbouwing van verzoeken bij de Europese Commissie m.b.t. de intrekking van bepaalde pesticiden en toepassingen, ten einde de doelstellingen m.b.t. vermindering van de effecten van pesticiden op de gezondheid van de mens en het milieu.

Aan rekenmodellen, waarmee met diverse aannames de milieubelasting wordt berekend, zoals de methodiek van de Nationale Milieu Indicatoren NMI 2, NMI 3 en HAIR2010 is geen behoefte. Misleidend LCA onderzoek, zoals PRI herhaaldelijk heeft laten uitvoeren, is een gevaar voor het bereiken van de doelstellingen van dit Actieplan. Personen die onderzoek verrichten of laten verrichten, dat aantoonbaar ernstige tekortkomingen heeft, met onbetrouwbare onderzoeksresultaten, waaruit zou blijken dat het gebruik van pesticiden minder schadelijk is dan niet-chemische methoden, dienen vervolgd te worden. De besparing van kosten voor deze methodieken kan ingezet worden voor de hiervoor genoemde indicatoren.

Artikel 16 Rapportage

Volgens Artikel dient de Europese Commissie op periodieke tijdstippen bij het Europees Parlement en de Raad een rapport in over de met de uitvoering van deze richtlijn geboekte vooruitgang.

Actie

Jaarlijks zullen de gegevens betreffende de onder Artikel 15 aangegeven Indicatoren aan de Europese Commissie beschikbaar worden gesteld. Bovendien zullen alle in ons land beschikbare niet-chemische behandelmethoden, die beschikbaar zijn in plaats van chemische toepassingen, jaarlijks aan de Commissie worden verstrekt.

Bovenstaande is met name van belang om ook van de Europese Commissie toestemming te krijgen het in ons land gewenste beleid daadwerkelijk uit te kunnen voeren.

Artikel 17 Sancties

Volgens dit Artikel stellen de lidstaten sancties vast die van toepassing zijn op inbreuken op de nationaal vastgestelde bepalingen. De sancties zijn doeltreffend, evenredig en afschrikkend.

Actie

Niet naleving van alle bepalingen m.b.t. het gebruik van pesticiden kan ernstige gevolgen hebben voor gezondheid, natuur en milieu. Alle geconstateerde overtredingen zijn dan ook zeer ernstig. Voor overtredingen geldt een boete van minimaal 5000,00 euro bij de eerste overtreding. Bij herhaling en van overtreding wordt de boete telkens verdubbeld. In ernstige gevallen kunnen overtredingen leiden tot bedrijfsluiting.

Misleidende reclame en voorlichting zijn een belangrijke oorzaak van onverantwoordelijk gedrag van toepassers van pesticiden. De controle op naleving van regelgeving betreft dan ook niet alleen controle bij de toepassing, maar in het bijzonder ook de regelgeving m.b.t. voorlichting en reclame voor bestrijdingsmiddelen. Misleidende reclame en voorlichting zal eveneens bestraft worden met tenminste 5000,00 euro boete. Deze boete zal ook gelden voor verpakking, die niet conform is aan de in dit Actieplan gestelde eisen.

De in Denemarken geldende maximale gevangenisstraf van 2 jaar, voor misleidende reclame en voorlichting wordt overgenomen.

De AID (NVWA) zal bij alle geconstateerde overtredingen, waarbij die m.b.t. voorlichting en reclame, proces verbaal opstellen en bevoegd zijn geldboetes op te leggen.

Artikel 18 Uitwisseling van informatie en beste praktijken

Dit Artikel betreft in feite de Europese Commissie zelf, die de uitwisseling van informatie en beste praktijken op het gebied van bestrijdingsmiddelen en geïntegreerde bestrijding aan de orde stelt als prioritaair punt voor discussie.

Actie

Door het uitschrijven van een jaarlijkse prijsvraag wordt het ontwikkelen van niet-chemische toepassingen nationaal bevorderd. Alle inzendingen die een positieve bijdrage leveren aan de vermindering van de afhankelijkheid van pesticiden zullen worden beloond. Jaarlijks zullen de positief beoordeelde inzendingen aan de Europese Commissie worden doorgegeven, zodat de verkregen informatie met de andere lidstaten uitgewisseld kan worden.

Artikel 19 Vergoedingen en heffingen

Volgens dit Artikel kunnen de lidstaten de kosten veroorzaakt door werkzaamheden, die zij ingevolge hun uit de Richtlijn voortvloeiende verplichtingen uitvoeren, via vergoedingen of heffingen terugvorderen.

Actie

Vanaf 2013 wordt een verontreinigingsheffing van 10% ingevoerd, te berekenen van de verkoopprijs van de middelen. Het doel van deze heffing is tweeledig: het zal leiden tot bewustere beperkter gebruik en tevens zullen de inkomsten ervan gebruikt worden ter bekostiging van alle in dit Actieplan genoemde activiteiten, uitgezonderd activiteiten die via de Europese Commissie ondersteund worden. Indien noodzakelijk zal het genoemde percentage worden aangepast; dit kan zowel verhoging als verlaging van het percentage inhouden.

Contact

Voor meer informatie over bovenstaande kunt u contact opnemen met:

Kees Beart
Vrijwillig Vertegenwoordiger
Natuur & Milieu organisaties

Raphaël Hoogvliets
Projectleider duurzame teelt
Natuur & Milieu

Hans Muilerman
Chemical Officer
PAN Europe

Opperduit 362
2941 AR Lekkerkerk
+31 (0) 180 663053

Postbus 1578
3500 BN Utrecht
+31 (0) 30 234 8274

Rue de la Pepinière 1
1000 Brussel, België
+32 (0) 2503 0837

**NATUUR
& MILIEU**

